

Afschrift

Den Haag

(070)302

Bij brief van 18 maart 1998 van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken vraagt u het advies van de Raad voor de financiële verhoudingen over herziening van de verdeelmaatstaf Bijstandsgerechtigden per 31-12-1995 (maatstaf 8 van het gemeentefonds).

U stelt voor vanaf 1999 de bevrozing van maatstaf 8 voort te zetten, maar dan op basis van het gemiddelde aantal bijstandsgerechtigden van de drie momenten 31-12-1995, 31-12-1996 en 31-12-1997.

Als overweging voor de huidige bevrozing werd destijds genoemd dat op die wijze een onbedoeld en ongewenst financieel effect van de inspanningen van gemeenten ter beheersing van het bijstandsvolume wordt voorkomen. Dat onbedoelde effect zou optreden wanneer de verdeling voor de uitvoeringskosten van de Algemene bijstandswet zou zijn gekoppeld aan het actuele aantal bijstandsontvangers. Voorts werd verondersteld dat de omvang van het gemeentelijke uitvoeringsapparaat de ontwikkelingen van het aantal bijstandsgerechtigden vertraagd volgt. Ten aanzien van de huidige voorstellen geeft u aan dat deze overwegingen voor de bevrozing niet zijn veranderd.

De eerste overweging betreft de discussie over de vraag of en zo ja in hoeverre de gemeenten bij de uitvoering van de Algemene bijstandswet zich, in positieve dan wel negatieve zin, laten leiden door financiële overwegingen. Indien dat het geval zou zijn - de Raad betwijfelt dat sterk - dan is de vervolgvraag of het verdeelstelsel van het gemeentefonds wel het meest geëigende instrument is. Het achterwege laten van een (globale) tegemoetkoming in de kosten staat immers op gespannen voet met het uitgangspunt van het verdeelstelsel.

De Raad kan, mede gelet op de voor advisering beschikbare tijd, op deze vragen thans niet ingaan. Hij verwacht dat hij de gelegenheid krijgt deze onderwerpen te kunnen

betrekken bij zijn advisering over de hoofdlijnen van de toekomstige bekostiging van de bijstand, waarnaar thans nog een onderzoek loopt.

De tweede overweging die bij de bevrozing van het peiljaar is gehanteerd, namelijk de vertraagde reactie van de kosten op de mutaties van het aantal cliënten, spreekt de Raad veel meer aan.

Een langdurige bevrozing van het aantal bijstandsgerechtigden naar de situatie op één datum - zoals thans het geval is per 31-12-1995 - heeft als nadeel dat de kostenoriëntatie van het verdeelstelsel verdwijnt voor die gemeente waarbij, als gevolg van exogene factoren, het aantal actuele bijstandsgerechtigden sterk is gaan afwijken van het aantal per 31-12-1995. Gedacht kan worden aan sterk groeiende gemeenten enerzijds en aan gemeenten waarin, bijvoorbeeld als gevolg van een sterke regionale economische ontwikkeling, het aantal uitkeringen sterk is gedaald. De Raad acht het daarom wenselijk dat de afstand tussen het peiljaar en het actuele jaar niet te groot wordt. Aangezien er in de voorgaande jaren een zeer grote dynamiek in de aantallen bijstandsgerechtigden heeft bestaan als gevolg van met name de invoering van de nieuwe Algemene bijstandswet, ander rijksbeleid inzake de bijstand, het gemeentelijke beleid en de gunstige conjunctuur is een actualisering van het peiljaar zeker op z'n plaats. De genoemde dynamiek doet zich echter ook thans nog voor, waarbij bijvoorbeeld gedacht kan worden aan de invoering van de Wet inkomensvoorziening kunstenaars (die moet leiden tot daling van het aantal bijstandsgerechtigden) en de regeling voor dak- en thuislozen (die moet leiden tot een stijging van het aantal bijstandsgerechtigden). Ook de keuze voor het gemiddelde van drie jaren in plaats van één jaar acht de Raad een verbetering. Bij hantering van één peiljaar zou het toeval een te grote rol kunnen gaan spelen

De Raad heeft er kennis van genomen dat de werking van de nieuwe maatstaf 8 in het kader van het periodiek onderhoud gevolgd zal worden en dat partiële herzieningen in de regelgeving van de bijstand mogelijk tot aanpassingen in de maatstaf kunnen leiden (genoemd wordt onder meer de regeling voor dak- en thuislozen).

Gelet op het streven naar een globale kostenoriëntatie, ook in de tijd gezien, en gezien de voortgaande dynamiek acht de Raad het gewenst de afstand tussen het gemiddelde peiljaar en de actualiteit niet te groot te laten worden. Met het oog daarop ziet de Raad het toepassen van een *voortschrijdend* driejaarsgemiddelde als de beste oplossing.

Overigens zijn ook de gemeentelijke apparaatskosten betrokken bij het zoeken naar een oplossing voor de grote lijnen van de bijstandsfinanciering (het vinden van een objectief verdeelmodel). Of en wanneer dit eventueel tot wijziging(svoorstellen) leidt moet afgewacht worden.

De Raad adviseert u ingaande 1999 voor maatstaf 8 uit te gaan van het voortschrijdend driejaarsgemiddelde van het aantal bijstandsgerechtigden, te beginnen in 1999 met het gemiddelde aantal van de momenten 31-12-1995, 31-12-1996 en 31-12-1997.

Raad voor de financiële verhoudingen,

w.g. mevrouw ir. J.M. Leemhuis-Stout, voorzitter

w.g. drs. W.M.C. van Zaalen,

secretaris